

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiris opne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kje tiči uzrok, da se slovenski ne uraduje?

Notranjsko 15. avg. [Izv. dop.]

Mnogo se je uže govorilo in pisalo o slovenskem uradovanju, pa smo še vedno tam, kjer smo bili pred 20 leti. Da se kljubu trditvam gg. deželnih predsednikov v Ljubljani in Gradci jako malo uraduje v slovenščini, tega mi nij treba ponavljati, — to je sploh znano.

Kar se tiče okrajnih glavarstev, se le pri nekaterih deloma daje prostor slovenščini, večidel se uraduje sè slovenskimi strankami vse nemški. Drastičen dokaz tega nam je ukaz kámeniškega okrajnega glavarja-paše z Gorenjskega na slovenskega župana, ki je bil pred kratkim priobčen v slovenskih listih, in ki ga zdaj vse nemške novine priobčujejo, in so brezobzirni ter nemško krivični dovolj, da celò odobrujejo popolno neustavnost in nepostavnost odgovor jednega uradnika avtonomnemu zastopniku ljudstva, županu! (O tem hočemo tudi mi še izpregovoriti. Ur.)

Sicer pa moramo dotičnemu glavarju hvaležni biti, da nam je dal tak argument v roke, kako si on misli ravnopravnost slovenskega jezika, in kako jo on praktično izvršuje.

Še slabeje se godi gledé slovenskega uradovanja pri sodnijah. Tu nij opazovati napredka, akoravno se je v poslednjih letih nastilo toliko slovenščine zmožnih močij. Samo priče nekateri zaslišujejo slovenski, a prikupi se bolj višjim, ako tudi te izpovedbe protokola nima nemški.

Navesti hočem glavni uzrok, zakaj ljudstvo tako malo slovenskih odlokov in povabil dobi v roke. —

Pritožbe se glasé navadno zoper okrajne sodnije in njihove uradnike; a to je mnogokrat neopravičeno. Mnogi sodniki imajo dobro voljo slovenski uradovati, a roke so jim zvezane.

Znano je, da se dandenes pri vseh uradih rabi mnogo tiskanic, več kot polovica uradovanja obstoji v tem, da se tiskalice ali blanketi z nekoliko besedami izpolnjujejo. S tem se prihrani veliko dela. Brez tiskanic bi se z močmi, ki jih imajo uradi na razpolaganje, dandenes ne moglo vspešno uradovati, zlasti pri sodnijah ne. Sodnije se pa zaradi tega slovenskih tiskovin ne poslužujejo, — ker jih némajo.

Ukazano je, da si morajo vse sodnije naročevati tiskovine pri višjej sodnji v nemškem v Gradci, a tu uže več let nij dobiti nikakih slovenskih! Ako si kak okrajni sodnik naroči drugje slovenskih tiskanic, riskira, da dobi od zgoraj „nos“, in da jih bode moral sam plačati.

Te razmere obstojé še denes. — Da bi pa uradniki dotične odloke, vabila itd. iz nemščine prevajali in pisali, je fizično nemogoče, ker jim primanjkuje časa in bi jim moralo delo zastajati. Zato marsikdo zoper boljšo voljo uraduje nemški. Nižji uradniki vendar ne morejo višjih siliti, jim slovenske tiskovine pošiljati, ako so poslednji odločni protivniki vsega, kar diši po slovenščini. — Naši gg. poslanci in drugi, ki imajo merodajno besedo, naj se obrnejo naravnost do g. pravosodnega ministra, da ukaže višjej sodnji v Gradci, sodnijam po Slovenskem pošiljati slovenske tiskovine. Ako se to zgodi, bode mnogo pridobljeno. G. Waser iz svojega nagiba tega nigdar storil ne bode. X.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. avgusta.

Telegram z Dunaja dné 18. avg. poroča, da so vsa glavna mesta in tudi drugi manjši kraji v celem cesarstvu praznovali slovesno cesarjevo petdesetletnico. Dunaj je bil skoro ves razsvitljen, pol prestolnice je bilo na nogah, po ulicah tako polno, da je bil prehod težak.

„Česke Novine“ prav dobro pravijo: „Narodnosti v Avstriji pomiriti in zadovoljiti in ustavovercem ustreči je tako teško, kakor volka napásti, da je sit in jaguje celo in zdravo ohraniti. Čehi naprej se silite!“

Moravsko deželno šolsko svetovalstvo je sklenilo naučnemu ministerstvu predlagati, da se v Brnu osnove češka realka.

Dunajsk list naznanja, da se bodo sredi meseca septembra sešli v Lvovu vsi poljski deželni ter državni poslanci, da se določi postopanje Poljakov v prihodnjem zasedanju državnega zbora. Nadalje bode na tem shodu finančni minister dr. Dunajevski baje razložil tudi svoj finančni program.

Cesar je dovolil, da si Ogerska osnuje še jedno vseučilišče in sicer v Požunu. Magjari bodo potem imeli tri vseučilišča.

Vnanje države.

Turško-črnogorsko vprašanje je zopet zastalo; Turčija je nameravala v Osinj poslati namesto vojnega ministra Rizo pašo, a ta se brani, baje ker se boji Albancev, v istini pa ga porta sama odločno ne sili, ker bi s tem rada dokazala, da v Albaniji ona ne more miriti. A pred Albanci bi ne trebal imeti strah ni turški vojni minister ni Riza paša, ker sta oba z odobravanjem porte duševna prouzočitelja albanskega upora.

Gotovo zato, da bi se zvijanje porte prikrilo, pišejo turkoljubni časopisi, da se hoče Albanija proglasiti takoj neodvisno, ako bi jo Turčija kakorkoli silila Črnogorcem odsločiti sploh kaj ozemlja. Kako pa sta turška posebna

Listek.

Mlinarica.

(Povest; poljski spisal Lucjan Siemienski; poslovenil K. Štrekelj.)

III.

(Konec.)

Hajdamak postaja silnejši.

„Vataška, kaj je storiti? — Poglej okrog sebe! Skozi meglo blisketajo sulice, vejejo prapori. Léhi prihajajo od treh strani, od gozda, izza gore in naravnost pred nami. Vataška, kaj nam je storiti? . . .“

„Kaj nam je storiti z Lehi? . . . Tega ne veš ti, osiveli kozak?“

Vataška se iztrga Tatjaninim ustnam, izpusti jo iz svojega naročja in po konci stoji tu! Iskra je bila ušla jeklu. Brke, plaščeve kočine, lasje majajo se protivno, tako silno vré

v njem kri, taka groza protresa vse ude. On zbistri svoj pogled, svoje oči obrne proti ribnjaku, na ravnino z meglo pokrito. Stari kozak nij lagal. Kakor brleče lučice po grobéh, tako se svetijo sulice, zareče se v požaru in po cesti se vzdigajo prašni oblaki. Vataška prime za sabljo in pištole, katere so visele ena pri drugej, ter vsklikne:

„Na mojo stran! K meni, mladiči!“

„Orožje! — Na konje!“ razlega se mej čredo.

Kakor bi niti ene kapljice ne bili pkušali, tako trezni so v enem trenutju; kakor bi nigdar ne bili séli s konj, tako trdo tičé v sedlih; kakor bi bilo orožje k roki prirastlo, tako so pripravljani za bodec in mahljaj. Tymenko ima uže nogo v stremenu, uže se prijemata za grivo, uže se je dvignil kvišku, kar popusti nenadoma stremen in grivo, kakor bi ga bil vrag zgrabil za lase.

Hajdamak se je bil ozrl na Tatjano, njijna pogleda sta se srečala. Kakor iz meseca, tako se razlivajo iz njenih oči žarki, ki vlečejo nase kozakovo dušo s čudovito, nezmagavno, čarobno silo, mogočnejšo nego je železna volja moževa. On stegne roke da bi jo objel, ustne mu žaré od razkošja, prsi se dvigajo globoko vzdihajočemu. In vataška vrne se zopet k rožnatim ustnam, pogrezne se v njene oči, v njenem naročju ne misli več na Lehe.

„Ali te ima hudič v svojih krempljih, vataška? . . . Lehi so nam za vratom: — sprednji se uže streljajo. Tu imaš konja — beži! beži v beli svet, mi se bodedo bojevali zate.“

„Jaz nijsem sultan, nijsem car, da bi se vi za me bojevali; jaz nijsem senator, da bi pobegnili z bojišča! — Konja! konja! Okolo mene, mladiči! . . .“

Naposled se vendar iztrga njenim ustnam . . . Tetjana pade na tla, kakor bi jej

odposlanca Mustafa paša ter Abdul Latif Al-bance „mirila“, to je tajna, samo to se vé, da zdaj odpotujeta zopet v Carigrad.

Na **Francoskem**, kjer so republikanci pri volitvah generalnih svetovalcev zmogli tako sijajno, konstituirajo se zdaj ta svetovalstva in tudi pri tem zmaguje republikanska stranka. Doslej se se v sedem departementih, kjer so bili poprej nastavljeni samo konservativni uradniki, volili čisto republikanski bureaux. K prvim sejam generalnih svetovalcev so šli tudi posamni ministri, in povsodi se svečano pozdravljajo; iz vsega se razvidi, da republikanska misel je vkoreninila se prav v narod francoski.

Angleškej vladi rasto tudi na **Irskem** nepravilike. Po celem Irskem je nastala velika agitacija, ker je zgorjena angleška zbornica zavrgla od vlade predložen zakon o najemništvu na Irskem. Irci ne dopuščajo, da bi kak drug najemnik vzel v najem tako zemljišče, s katerega je bil prejšnji irski najemnik izpoden zato, ker ni najemščine plačal. Fenijanci ljudstvo vzbujajo ter ščujajo in razdeljujejo orožje. Iz Glasgowa, Portadowna itd. poročajo se o resnih nemirih in krvavih pobojih.

Britanski vojaki so v **Kandaharu** obkoljeni. Ayub kan oblega tvrdo ter se okolo nje utrjuje; on ima okolo 10.000 vojakov in veliko kanonov ter so v njegovej armadi baje tudi evropski vojaki. Angleška posadka v Kandaharu je z živem, razen s svežim mesom, popolnem obskrbljena ter se bode lahko držala toliko časa, da jej pride pomoč.

Dopisi.

Iz Šoštanja 18. avgusta. [Izv. dopis.] Tudi šoštanski prebivalci niso zaostali za drugimi Slovenci, ko je šlo pokazati svojo udanost do vsem narodom pravičnega cesarja na dan 50. rojstnega godu Nj. Veličanstva. Zvečer je bil celi trg krasno razsvitljen, najlepši je bil grad g. pl. Schnizer-a, mej transparenti se je napis na hiši g. Ivana Vošnjaka „Bog živi carja Franca Jožefa“, — „Naprej zastava slave!“ itd. odlikoval. Okrog na gričih v Skalskej dolini so, kakor na Kozjaku, na Uršulskej gori, na Gorici, na Štajbergu pri Šoštanju itd., kresi slovesnost tega večera vsem prebivalcem Skalske doline naznanjali. Šoštanska posojilnica je kot spomin na ta cesarjev 50letni rojstni dan 100 gld. za ustanovo bolnišnice darovala in mislila na ta način najbolje po svoji moči pri slovesnosti dela sodelovati. — Denes se ve da je bila slovesna maša, pri kateri se je vsa gospôda v najlepši paradi udeležila. Evo vidi „Neue freie Presse“, da uže njena nelojalna agitacija ravno tako malo, kakor njena turkoljubnost in pokroviteljstvo Turčina pomaga. Ljudstvo pozna plemenito srce svojega cesarja in si ne dá pri nobeni priliki odsve-

tovati ljubezen svojemu vladarju na enak način dokazati, kakor on sam vsem narodom enako deliti in pravičen biti se trudi.

Z Rakeka na Notranjskem 18. avg. [Izv. dop.] Kako težavne, kako burne in osodpolne čase nam kaže zgodovina vladanja sedanjega avstrijskega vladarja! Nihče iz njegove hiše ni toliko raznih prememb se svojimi narodi v tako tesnej zvezi preživel! In nobenega niso avstrijski narodi tako visoko čislali kot sedanjega svojega gospodarja! To se je lahko gledalo in opazovalo o prilici 25letnega dovladanja, srebrne poroke in dones ko obhaja svoj 50letni god. Kako resnične so se kazale o teh in jednacijah slučajih lepe besede, da je Avstrija jedna hiša, jedna družina z jednim ljubljnim očem. Pri taci izrazih lojalnosti in spoštovanja ni nič prisiljenega in nič tacega, da bi imelo vsled kake podložne bojazni, ali skrivnih migljajev od odločilnih višjih strani . . .

Ljudstvo gleda zaupno do vladarja, da jedino od njega očetovske skrbi in vladarjeve modrosti pride olajšanje občne bede in gotovo varovanje najsvetejših njegovih narodnih pravic in posebno zdaj, ko je odstranil umetni most, ki je ločil narode od krone in si izbral svetovalce okrog sebe, da napravijo pravično mir mej zvestimi narodi . . .

Te in enake misli imel sem sinoči stoječ na prilično visocem hribu ter gledajoč daleč na okoli po Notranjskem. Nebo zrl je precej jasnim očesom na zemljo. In komaj se vleže večerni mrak na-njo in uže se prikaže na okrog in okrog svetli kresi — ognji veselja in praznika, na križem odmevajo in se pozdravljajo močni poki možnarjev od hriba do hriba in od sela v selo; od tukaj se čujó glasni „živio“ od radostne množice, od mladih in starih, ki se zavedeno zbirajo okoli plamtečih kresov in zopet od onodi lepi glasi domače pesni. Visoki plameni spreminjajo se v žarjave ali veselo ljudstvo ostaja še dolgo vkup, pozno stoprav vrača se v razsvitljene in ozaljšane trge in sela, kjer se nadaljuje pod dišečo lipo ali pred domačo krčmo mej pevanjem in plesom slavni predvečer velikega carskega praznika.

Tamo izpod čestitljivega Snežnika skozi zeleno ložko dolino, okoli bele Cerknice, po našej vrleji Menišiji, Unec, okrog lepe Planine in dalje — povsod vrstile so se iste priprave za carsko svečanost, izraževalo isto veselje in puhte v nebo iste želje, da naj dolgo živi ljubljni, pravični vladar v sredi take vlade, ki goji in pospešuje na ustavnem potu tista načela pravice in ravnopravnosti.

In to lojalno, to nadarjeno in blagorično

ljudstvo upajo se nasproti načelom vladarjevimi birokratični janičarji iz Bachove in Lasserjeve šole sumničiti in zatirati in mu kratiti najsvetejše svetinje in najbolj naravne pravice? Centrum lojalnih ovacij bila pa je najbrže Postojna, kjer so zdaj vojaške vaje. In tja je vrela tudi večina gospode iz okolice.

Rakek je tudi praznoval 50letni god. Narodne in avstrijske zastave mej venci in mlaji krasile so uže popoľadne čedne hiše, katere so se na večer primerno razsvetlile; posebno je hiša Kančeva v brezštevilnih lučicah kar plavala . . .

Okoli velikanskega kresa vršila se je mej petjem, pokanjem možnarjev in bengaličnim ognjem do belega jutra prava narodna veselica. Za jako redno, okusno slavljenje godnice skrbela sta največ gg. A. in F.

Iz Trsta 17. avg. [Izv. dopis.] Naši italijanissimi so zopet počeli laške burke uganjati. Minoli teden so po nekaterih vratih nalepili male lističe, na katerih zopet tožijo, da morajo barbarski avstrijski jarem prenašati pod habsburgskim žezlom, ter da se mora Trst, Trient in Istra odtrgati od Avstrije. Mi smo uže navajeni tega laškega mačjega petja.

Naši laški Tržačani so napravili tudi izlet s parnikom v Benedke, da bi tam malo srce olajšali v blaženi Italiji. Ali imeli so nesrečo, kajti nazaj so morali iti po suhem, ker se jim je pri parnem stroju nekaj poškodovalo. Zdaj so Benečani v nedeljo s parnikom izlet v Trst priredili, ali bilo jih je jako malo. Ko so v jutru v Trst prišli, začeli so štiri borni godci na prav stare instrumente gosti, pri tem je pa zopet nesreča bila, da je parnik trčil ob družega, ki je ravno v Pulj odriniti imel. Težaki so začeli zvižgati ter so Lahe tako osramotili, da je parnik kar „nazaj“ pluti začel in so se odtegnili daljnemu nepričakovanemu pozdravu svojih „bratov“. „Irredenta“ svoje delo poskuša, pa jej ne gre. Ko bi imeli energičnega cesarskega namestnika, bilo bi z „irredento“ kmalu konca!

Slovenci v Trstu in okolici bi pri vseh težkih položajih lahko silno veliko storili za Avstrijo in za sebe, ali pomanjkuje jim delavne inteligence in podpore od vlade.

Da bode čitateljem znan patrijotizem, ki ga goji tržaški magistrat, naj omenim to-le: Ko se je pri Lahih izvedelo, da nameravajo slovenski okoličani kresove po vrhovih zapaliti na predvečer cesarjeve petdesetletnice, brzo so vandrali ukazi v gorenjo okolico, rekoč: Bliža se neki praznik (pa niso hoteli omeniti, da cesarjev,) pri katerem nameravajo ne-

bila s kozakom ušla duša. Zopet ga hoče očarati se svojim pogledom, ž njim umreti, ali njen pogled zgubil je uže svojo moč. Vataška se ne ozre več, uže sedi na konji in hiti železnim ročajem poljskih sabelj naproti.

„Hura, mladiči, hura! prodreti moramo léške vrste!“

Mala četica kozakov, ostanek mnogobrojnega krdele, vrže se na dvojnate vrste husarjev. Noben mahljaj obupajočih ni brez vspeha, nij ga strela, ki bi ne zadel. Husarji morajo često sklepati svoje vrste, kajti več nego li jeden zapustil je svoje sedlo. Naposled konča streljanje, gospod vojvoda je ukazal vataško živega ujeti.

„Udaj se, udaj se, hajdamak!“ kriči neki jezdec, na čelu oddelka, ki je prišel kozakom za vrat. „Udaj se Tymenko, poganski pes!“

Okoli in okoli obdajo jih sulice in sablje in krog postaja vedno ožji, da roka niti ne

more vzdigniti suličinega toporišča, niti ne potegniti noža izza pasu: tako jim je tesno pri srci, tako soparno v tej gnječi, kakor na videz mrtvemu, ki se prebudi v rakvi. Uže vežejo husarji krvaveče ali še vedno se upirajoče kozake. Njih vataški ubili so konja. Tymenko stoji tu na sredi male četice zmaganih in čaka, da pride vrsta nanj. Strašno mučno je gledati, kako se toliko rok kuje v železje, ozirati se na toliko zvestih tovarišev, katerih glave so uže zasojene smrtnej sekiri! . . . Tymenko mora prestati vse te muke, vse mora prenesti.

„Oj, saj imamo nedolžno jaguje tukaj! Ali te je zapustil tvoj vrag, ki te je prenašal po vsej Ukrajini? Ali te je mlinarica s svojim božanjem tako obdelala?“ zakriči obolo smeje se služnik gospoda poročnika, ter vrže Tymenku okolo vratu trden konopec. Za njim padejo vedno še plahi husarji krdeloma na vataško, kajti govorilo se je, da more Tymenko se

svojim pogledom, z brkami, s strahom pred kociastim plaščem umoriti.

IV.

Družega dné okolo poludne pelje se iz vasi vrsta vóz. Na vsakem sta dva hajdamaka v okovih, povezana ali uklenjena, kakor se je ravno primerilo, spremljana od husarjev, obo-roženih se sulicami.

Hitro se premika ta odgon; nikjer se ne zbira ljudstvo, koče se pri njegovem bližanju pridno zapirajo, žene in otroci gledajo plaho skozi plotove, očetje sedé po kotéh v sobah ter obračajo svoj pogled v stran, ako srečajo sprevid.

Na zadnjem vozu sedé trije vojaci z nabitimi pištolami in potegnenimi sabljami v rokah. Sredi njih mej dvema lestvama leži uklenjen kozak, odet s kociastim plaščem iz kosmine. Iz slame dviga se visoko čelo in le včasih trenejo mu oči; hudo mora biti ukovan

kateri ljudje kresove užigati; župani morajo ostro paziti, da ne bodo ljudje sekali mladega drevja itd. Ko bi bilo šlo za proslavljenje kakęga laškega rovarja, tręaški laški magistrat bi se ne brigal tudi, ako bi se vse mladovje posekalo.

Delavsko slovensko društvo dobro napreduje. Pa kakor povsod rijejo krti, tudi, če je trd svet, vendar je tudi tu neka kopica ubogih na duhu, ki bi radi veliki postali, pa jim pomanjkuje najbolj — uma.

V kratkem bo delavsko društvo imelo svojo trobojno zastavo, uže se nabirajo prostovoljni doneski za njo. Prva veselica, katero bode društvo napravilo, bode posvečevanje svoje zastave.

Domače stvari.

— (C. kr. okrajni glavar), kateri je izjavil se s svojim, v nedeljo teden v „Slovenskem Narodu“ priobčenim, nemškim „ukazom“, da bode tist slovenski župan kaznovan, kateri terja slovensko uradovanje, je, kakor ga zdaj „Slovenec“ javno imenuje, g. okrajni glavar Klančič v Kamniku in je oni „ferman“ pisal (ali pisati dal) županu v Češnjicah. Jutri bomo povedali, kaj o tem monstru pišejo češki časopisi.

— (Obstrelil se) Včeraj jutro se je tukaj lejtendant S. od domačega 17. pešpolka ustrelil s kavalerijskim revolverjem. Kugla je obtičala mu v pljucah in je bil obstreljenec v bolnico prenesen. Da li je tu poskus samomora, ali pa je ranjenec res le igral se z revolverjem in se po nesreči obstrelil, kar se tudi pripoveduje, nij še pojasnjeno.

— (Banket pri deželnem predsedniku) g. Winklerju na čast cesarjevega godu je bil v sredo ob 3. po polu dnó. Kakor smo uže povedali, udeležili so se ga glave tukajšnjih javnih oblastev in tukajšnji državni in deželni poslanci. Pri napitnici na cesarja se je na Gradu 24krat ustrelilo iz kanona. „Menu“ obeda je bil sledeči: Sardines de Nantes aux citrons. Potage avec pouding de cervelle. Petit paté au haché. Poisson garni avec aspic. Filet de boeuf garni et sauce. Thon imité à mayonnaise. Ponche à la glace. Chevreuil rôti aux salades melées. Soufflé des apricos. Glace. Fromage. Dessert. — Udeleženci jednoglasno hvalijo svečanostni obed kot izvrsten jako in fin.

— (Naša uradna „Laibacher Zeitung“) je zeló spokorjena in piše vse drugače nego poprej. Včeraj je spet prinesla jedenkrat

jeden krepak članek, v katerem zavrača znani drugi Vestenekov članek v „Wien. Allg. Ztg.“ Uradni list pravi o pisatelji onega pamfletskega nemškega članka: „On popisuje deželnega predsednika Winklerja kot možá, ki roke kar križem drži in katerega delovanje bi bilo samo v slavnostnem potovanji obseženo. V istej sapi pa prisoja duhoviti logikar deželnemu predsedniku grozna dela, namreč, da ne le z obema narodnostima v deželi nejednako ravná, namreč, da slovensko narodnost podpira na škodo nemške, temuč tudi, da sili nemške Kranjce na izselitev iz Kranjskega, tiste nemške Kranjce, kateri — da si jih je samo kacih pet procentov vsega prebivalstva na Kranjskem — vendar ono stranko delajo, katera mora prva biti v deželi, ker je samo ona patrijotična. Kaj naj gospodu dopisniku verjamemo, — da deželni predsednik nič ne dela, nego slavnostne obhode, ali pa, da vsa tam napovedana strašna dela doprinaša? Ali naj verjamemo dopisniku, da nemška stranka terja le jednakopravnost s slovensko, ali pa, da terja prednosti pred njo? Zares, če bi stvar Nemštva na Kranjskem v nevarnosti bila in le take zagovornike imela, kakor je naš vredni kolega od „Wien. Allg. Ztg.“, bilo bi slabo zaujo. Pa hvala Bogu, nemški Kranjci vedó, da njih interesi nijso v nobenej nevarnosti. . .“

— (Vesteneck in „Wiener Allg. Ztg.“) Piše se nam iz Litije 18. avgusta: Tudi tukaj imamo sum, da je strupeni članek v „W. Allg. Zeitung“ zoper našega v obče spoštovanega g. c. kr. deželnega predsednika bil pisan od našega glasovitega g. Fränzela Vestenecka. Ta sum se opira ne samo na to, da mu je tako delo popolnoma podobno, ampak še na okoliščino, da je tisti dan v Litijo prišlo več eksemplarov omenjenega, tukaj sicer niti po imenu ne znanega časnika. Taka poslatev se nij mogla zgoditi, ko bi ne bila nalašč naročena, da bi se članek razširil. In kdo bi bil to naročal ravno za Litijo? Uganjka nij teška.

— (Razdeljene stipendije.) Deželni predsednik kranjski je o priliki petdesetletnice Nj. veličanstva cesarja razdelil 12 ustanov ljubljanske „patrijotične družbe gospó“, vsaka v znesku 39 gld. 90 kr., sledečim invalidom: Fran Knavsu iz Loškega potoka, Juriju Pucelj iz Loga, Jarneju Strniši iz Dolenje Prekope; Jarneju Jordanu iz Konjskega, Jarneju Andronji iz Prevolja, Josipu Kozolcu s Primskovega, Valentinu Koče-

varju iz Štepanje vasi, Ivanu Turnu Zlatega polja, Matiji Travnu iz Vodice, Petru Stublarju, Juriju Bruli iz Janč, ter Jakobu Všeničniku iz Krnice. Podporo pa so dobili naslednji invalidi, vojaki ter vdove vojakov: Josipina Penko iz Parja, Neža Osač iz Prič, ter Franca Šraj iz Metul, po 25 gld. Josip Požar iz Nove Žiće, Josip Kovačič iz Radleka, Fran Bojanec iz Dolenje Podgore, Ivan Kustrin iz Novega mesta ter Fran Grden iz Trnja, po 15 gld. Ivan Matjašič iz Tamej, Jarnej Tomšič iz Knežaka, Janez Simončič iz Studenega, Lovro Sintič iz Krškega, Andrej Kavčič iz Rovt, Andrej Bombač z Rakeka, Fran Glavan iz Rebra, Adalbert Pokar iz Kormina ter rodbina mejtem umršega Josipa Ranta v Kámenej Gorici po 10 gld.

— (Na svečanost ljubljanskih gasilcev) v nedeljo je došlo 32 telegramov in sicer iz Logatca, Metlike, Novega mesta, Zagreba, Siska, Križevcev, Reke, Konjic, Gradca, Kočevja, Celovca, Inomosta, Karlovca, Kostanjevice, Maribora, Trsta in Draždan. Hrvatski telegrami so posebno nazdravljali zvezi Slovencev s Hrvati. (Iz Zidanega mosta še so odhajajoči hrvatski požarniki „Sokolu“ poslali ta-le telegram: Hrvatski vatrogasci kličú iz Zidanog mosta srdačni i iskreni pozdrav braći Slovincem i rodoljubnim Slovenkam.)

— (Ljubljansko „konstitucionalno društvo“ in c. kr. uradniki.) Predno je organ naših nemškutarjev „Laib. Tgbl.“ svojo žalostno smrt storil, povedal je, da bode nekje zunaj naše dežele izhajal njegov majhen sin tedenski list z istim programom, in da bode organ kranjske ustavoverne stranke. Z istim programom! No, in da se isti program pač dobro pomni, zato je ravno pred smrtjo ponatisnil „Tagbl.“ še strupen lažnjiv članek iz „Wien. Allg. Ztg.“ zoper cesarjevega namestnika in deželi, članek, o katerem nemškutarji sami priznavajo, da je vendar prelažnjiv. To divje laganje zoper dež. predsednika in deželno vladó se misli tedaj nadaljevati. Na čegave stroške? Na stroške ljubljanskega političnega konstitucionalnega društva, v katerem je velika večina udov c. kr. uradnikov. (Pred dvema letoma je bilo, kakor smo tačas iz prav dobrega vira slišali, okolo 80 uradnikov udov in dozdej nijsmo zvedeli, da bi kdo izstopil.) Mi torej vprašamo: ali je pametno, da si vlada dá aktivno opozicijo delati od svojih c. kr. uradnikov? Ob času Auersperg-Lasserjevem nij bil noben uradnik

in povezan; kajti obraz mu je ves moder in otekel.

Več korakov za vozovi teče ženska razpuščenih las, blede kakor platno, trudnega, mrtvega očesa . . . Srčja visi od nje v koscih in tu pa tam videti je sledi krvi in modre madeže na prsih in belih rokah. Uže primanjkuje ubožici sape, ali vedno še teče za tekočim sprevodom, kakor nezgodonosa osoda.

„Le poglej, brate, kak zli duh nas skuša dotéči“, reče vojak svojemu tovarišu, jezdečemu ob njega strani.

„Ali ne veš? To je čarovnica!“

Pri tej besedi potegnejo spredaj jezdeci za vajeti in obdajo starega vojaka.

„Čarovnica? Kje je kaka čarovnica?“

„Tu za nami.“

„Ta v cunjah? beži no! to je žena, kakor kaka druga . . .“

„V vaših glavah je taka tema, kakor v rogu“, vsklikne sivec — „ali ne veste, kdo

je našega poročnika skozi dimnik v málin odvel, kdo je vataško tako oslepil, da nam je sam prišel v mrežo?“

Tu dene prst na usta in nadaljuje poluglasno:

„Pravijo, da jo je znal gospod vojvoda záse pridobiti in da je ona . . . ali tiho o tem . . . Pozor! kdor me umeje, naj brzda svoj jezik!“

Pri tej svaritvi začno se eni prekrizevati, drugi pljuvati, pogumnejši jezdiyo bliže, da bi jej pogledali v oko.

„Zapodite to požigalko v stran!“

„Hudič ne spi! Zna nam še kaj spresti.“

„Proč z njo!“ kričé mnogi; eni vzdignejo sulice, drugi biče.

„Ne, ne, vrzimo jo v vodo, naj si opere svoje grehe, to je pravično.“

„Dobro, vreči jo hočemo z mosta v reko.“

Peljejo se ravno črez most, voda je tu mirna ali globoka.

„Ako se prikaže na vrh, je nedolžna!“

„Zdaj — za noge — za glavo! . . .“

„Ha, ha, potopila se je! — Čarovnica! . . .“

Izpod mosta razlega se srce presegajoč krik, potem se ne sliši nič več. Hajdamač v poslednjem vozu sklóni se s celim telesom za pol vatla iz voza; verige zarožljajo, kakor bi hotele počiti in potrga se nekaj vrvi.

„Držite! držite vraga! Ubijalca! Hoče ubežati!“ — zakriče vojaki in namerijo nanj svoje puške, sablje in sulice. Od tega trenutja naprej bil je ujetnik vso pot miren! Glavo potisnil je v slamo, zadušil je vzdih in stoke; udje so mu bili otrpli, kakor mrtvi Stoprav ko ga v mestecu Kodno peljejo k smrti: tu se vzdigne roka in pade doli, stegne se mu noga in zadrgeta; glava drži se še najdalje, ali tudi ta se potoči na beli pesek in lastne ustne šepetajo: Amen.

aktiven ud kacega opozicijskega političnega društva, a zdaj uradniki smejo opozicijskega časopis v lastništvu imeti! Kdo pravi, da Taaffejeva vlada nij svobodomiselnja?

— (Iz Cerknice) se nam piše dne 15. avgusta: Narodna čitalnica v Cerknici napravi v nedeljo dne 22. t. m. v slavo in spomin 50 letnega rojstvenega dne Nj. vel. našega presvitlega cesarja Franca Jožefa I. v prostorih g. Jožefa Milavca slovesno besedo se sledečim programom: 1. Cesarska pesen, moški četverspev; 2. Slavnostni govor; 3. a) Mendelsohn: „Spoved“, b) Škraup: „Kje dom je moj?“ poje gospa E. Lavričeva; 4. Ipavec: „Danica“, moški četverspev za brenčeče glase in bariton; 5. Meyerbeer: pesen pažetova iz opere „Hugenoti“, poje gospa M. Gerbičeva; 6. Gerbič: „Najlepši“, moški četverspev. 7. Verdi: Kavatina iz opere „Trovatore“, poje g. Gerbič; 8. Schubert: „Svitloba in ljubav“, dvospjev, pojeti gospa Lavričeva in Gerbičeva. Po besedi bode tombola in potem ples. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za ude je 30 kr., za družino treh oseb 50 kr., za neude 50 kr. K mnogobrojnej udeležitvi te slavnosti vabi vse rodoljube čitalniški odbor.

— (Imenovanja.) Pravosodni minister je imenoval okrajnega sodnika v Ajdovščini, g. Valentina Devetaka deželnim svetovalcem pri goriškem okrajnem sodništvu in svetovalstvenega tajnika Adolfa Bäsariga deželnim svetovalcem v Trstu; potem sodnega pristava v Kopru Jožefa Mestrona okrajnim sodnikom v Bolzetu.

— (Zavratni napadi v Trstu.) Uže nekoliko tednov opazujemo, piše „Edin.“, da se v Trstu godé zelo pogosto skrivni zavratni napadi z noži. Pomenljivo je, da so napadeni skoraj zgolj okoličani, in da napadovalca nikoli nij dobiti. — Italijansko orožje je zavratnost.

— (Deželna kranjska vino- in sadjerejska šola na Slapu pri Vipavi) prične s 15. novembrom t. l. nov tečaj. Poduk v trtoreji, kletarstvu, sadjereji, splošnem kmetijstvu (tloznanstvo, gnojeznanstvo, orodjeznanstvo, rastlinoreja, živinoreja), zelenjadoreji, čelbeloreji, sviloreji, kmetijskem knjigovodstvu, kemiji, fiziki, geometriji in praktičnem merstvu, praktičnem risanju, spisju in nemškem jeziku, traja s počitnicami vréd dve celi leti. Učni jezik je slovenski, ter podučujeta dva redna in dva izvenredna učitelja. Za praktični poduk nameščena sta vincar in vrtar. Za redne notranje učence te šole sprejema se le popolnem zdrave, krepke fante, kateri so vsaj 16. leto in ljudsko šolo z dobrim vspehom dovršili. Za spretno kranjske mladeniče razpisalo se bode v svojem času nekoliko deželnih štipendij po 120 gld., za katere dobodo stanovanje, hrano in poduk v zavodu. Neštipendisti, torej plačujoči notranji učenci, plačujejo, ako se z navadno hrano štipendistov zadovoljijo po 120 gld. na leto za hrano in stanovanje, in sicer v mesečnih obrokih po 10 gld. naprej; hočejo pa oni boljše hrano imeti, t. j. vsak dan juho in meso s prikuho, potem plačajo po 156 gld. na leto. Šolnine plačujejo redni, notranji, plačujoči učenci po 20 gld. na leto in sicer v pol letnih zneskih po 10 gld. naprej. Pravilno kolekovane prošnje za sprejem naj se pošiljajo podpisane vodstvu, ter naj se jim pridene krstni list, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo zadržanja in pravilno kolekovana ter legalizovana zaveza prosilčevih staršev ali varuha, da ga bodo za čas bivanja na zavodu z vsem potrebnim preskrbovali. Na Slapu, v avgustu

1880. Vodstvo deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu pri Vipavi. R. Dolenc, vedja.

Tuželi.

17 avgusta:

Pri Slonu: Massen iz Dunaja. — Florio iz Trsta. — S adovnik, Czernotzi iz Dunaja. — Gratzer iz Goreniskega

Pri bavarskem dvoru: pl. Sterr iz Dunaja

Dunajska borza 19. avgusta

(Izvarno telegrafično poročilo.)

Šnotni drž. dolg v bankovcih	72 gld.	65	k
Šnotni drž. dolg v srebru	73	65	
Zlata renta	87	80	
1860 drž. posojilo	132	—	
Akcije narodne banke	831	—	
Kreditne akcije	273	60	
London	117	70	
Srebro	—	—	
Napol.	9	35	
kr. cekini	5	54	
Državne marke	57	75	

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitrejše in najcenejše sredstvo je **prava francoska žolca.**

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osebnim ali poštanim naročilom pri **A. Hartmannu v Ljubljani**, v Luka Tavčarjevi hiši. (273—19)

Najsijajnejši vspeh zagotovljamo. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4½ kr.

Babica,

praktična in dobro izkušena, v najboljših letih, govori slovensko, tudi malo nemško in laško, želi kot taka pri kakej občini na Slovenskem v službo stopiti, ter se priporoča slavnim županijam. — Frankirana pisma **M. K.** opravištvu „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani. (395—2)

Razglas.

Na prošnjo ljubljanskega magistrata kot zastopnika mestne ubožne kase kot dednice po gospe Mariji Pohl se bode vsled dovoljenja c. kr. deželne sodnije v Ljubljani od dne 7. avgusta 1880 br. 5457 samo na enem dnevi in sicer

dne 30. avgusta 1880

od 10. do 12. ure dopoldne v pisarni podpisanega c. kr. notarja, mesto, nemške ulice št. 8, v prvem nadstropju, na ulico, izklicala na prostovoljne javne dražbi za 10.000 gld. hiša na Starem trgu št. 7, ter prodala onemu, ki bode največ obljubil, in sicer ne pod izklicano ceno.

Pogoji dražbe, po katerih mora vsak dražitelj 10% jemščine (vadija) od svoje ponudbe izročiti dražbenemu komisarju, ter zemljeknižni izpisek postavljen je vsakemu na razgled v pisarni podpisanega dražbenega komisarja mej navadnimi uradnimi urami.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1880.

C. kr. notar kot sodnijski komisar:

Dr. Jarnej Suppanz.

(394—2)

Razglas.

Od podpisanega cestnega odbora se naznani, da bode po sklepu slavnega deželnega zbora dne 30. avgusta nova cesta od spodnje Idrije do Vršcevega, dolga 4300 metrov, cenjena 27.560 gld., po javnej dražbi za skupna dela oddana.

Dražba se bo začela ob 9. uri dopoldne na Marofu. Oddalo se bo v prvo vsakih 100 metrov posamezno, in ako bi pa potem en sam skupno po manjšej ceni prevzel, se bo pa istemu prepustilo. Vsak dražitelj bo potem, ko bo delo prevzel, od tistega zneska založil 10% jemščine (vadium), sprejmejo se tudi pisnene ponudbe s prikladami imenovane jemščine, katere naj se o pravem času do podpisanega pošljejo, kjer se tudi natančne pogodbe izvedó.

Cestni odbor Idrijskega okraja,

v Črnem vrhu, dne 14. avgusta 1880.

Anton Plešnar,

načelnik.

(393—2)

Proda se

iz proste roke malin, žaga in pol grunta, vse v dobrem stanju, v Dolini na Dolenskem. Več o tem se pri županu v Mirni izve. 196—2)

Vsem sorodnikom, pr jateljem ter znan-
cem, ki so mi ob smrti moje soproge, gospe

Eme Berthold,

hčeri g. barona Wolkenesperga,

toliko sočutje dokazali, izrekam v svojem ter v imenu svojega nedoraslega sina najiskrenejšo zahvalo.

V Škofjef Loki (graščina Burgstall) dne 17. avgusta 1880.

(398) **Josip Berthold,**

c. kr. lejttenant na redovnem brodovji.

Nij sleparstvo!

Iz c. k. zastavnice dunajske
rešene

žepne ure

izjemno v ceno, namreč
70 odstotkov pod kupno ceno.

Razne komisijske zaloge ur, od največjih švajcarskih tovarov, se je v c. kr. zastavnici zastavilo, a ne rešilo, tedaj so zapadle po javnej dražbi prišle po neverjetno nizkej ceni nam v last.

Mi moremo tedaj ure od zlata, srebra in niklja, najboljši švajcarski izdelek, vse s 5 letnim poroštvom, samo da dobimo svoj denar, prodajati jih 70 odstotkov pod fabriško ceno, ure so skoraj

zastonj.
Vsak človek, naj si je bogat ali ubog, potrebuje vendar uro, ki je čisto najzvestejša prijateljica in spremljevalka skozi celo življenje; tako priliko, prijetno in nigrdar vračajočo se, ima zdaj vsaudo, da si mora preskrbeti skoraj zastonj solidno, fino, garantirano in na minute regulirano uro, ker je naše fabriško osobe vse ure še jedenkrat reguliralo. Vsaka ura ima švajcarsko fabriško znamenje.

Poroštvo je tako zagotovljeno, da se s tem javno zavežemo, vsakemu naročniku takoj brez ugovora novce povrniti.

Kdor hoče izvrstno, neverjetno ceno, na 5 let zajamčeno, dobro lačo uro skoraj zastonj imeti, naj si je takoj naroči, ker more vsaudo umeti, da ure nečuveno hitro kupujejo.

Zapisnik žepnih ur.

1 ura na valjar od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana in gvilosirana, s 8 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in posebnim krovom zoper prah, in fina zlata facon-urna verizica, ki je stala preje gld. 12, velja zdaj samo gld. 5.50. —

1 žepna ura na sidro, od teškega srebrnega niklja, fino na trenotek regulirana, gravirana, gvilosirana, s 15 rubinov, s ploščatim steklom, emailirano urno ploščo in kazalom za sekunde, s fino urno facon-verizico od talmi-zlata, preje gld. 20, zdaj samo gld. 7.50. Jedna najboljših ur. —

1 remontoir ura, iz najfinejšega doublezlata, brez ključka za navijati na kozici, pod poroštvom ohrani si zmirom zlato barvo, izvrstno na minute regulirana, z dvojnimi krovom, dekorovana email urno ploščo in priviligirano delo, obdarovana izvrstna ura z verizico od talmi-zlata, preje gld. 24, zdaj samo gld. 10.50. — Teh ur je malo.

1 srebrna remontoir ura, od pravega 13 lotnega srebra, potrjena od c. kr. kovnega urada, navija se na kozici brez ključka, z nasprotnim zoprom in kazalno pripravo, fino s privilegijem, na minuto reparirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, v notranjem s kristalnim krovom in kolesci od niklja, za vsacega transparentna, n. jhojja, najcenejša in najelegantnejša ura sveta, preje gld. 30, zdaj samo gld. 14.

1 srebrna ura na sidro, od pravega 13 lotnega teškega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, s 16 rubinov, na sekundo reparirana, s ploščatim steklom, email urno ploščo in kazalom za sekunde, pozlačena elektro-galvaniškim potom, tako, da bi je ne mogel noben zlatar sveta od prave zlate in za drag denar kupljene razločiti; preje nepozlačena gld. 24, zdaj pozlačena samo gld. 12.50.

1 srebrna ura na valjar, od pravega 13 lotnega srebra, potrjenega od c. kr. kovnega urada, s 8 rubinov, na minuto reparirana, pozlačena elektro-galvaniškim potom, tako, da se je od prave zlate ne more razločiti; preje gld. 15, zdaj samo gld. 9.50.

1 ura za gospe, od pravega 14 karat. zlata, potrjenega od c. kr. kovnega urada, vrlo fina, elegantna ura z najfinejšo benetčansko facon-verizico za okolo vratu v finem barzunastem etuiji; preje gold. 30, zdaj samo gld. 19.50. Tacega še nij bilo.

1 fina zlata remontoir ura, 13 karat., po gld. 40, 50, najfinejšo savonette-ure, preje po gld. 100.

Nastov:

Uhren-Ausverkauf

von **A. Fraiss,**

Rothenthurmstrasse 9, parterre,
gegenüber dem erzbischöflichen Palais,
WIEN. (208—5)